

Čo môžete urobiť Vy

- Ak sa začnú zálohovať jednorázové PET obaly pre nápoje a vody, navracajme ich do obchodov bez mechanických nečistôt (nemusia však byť vymyté), neporušené, v pôvodnom tvare (nestlačené), so zachovalou etiketou.
- Ešte lepšie je ak uprednostníme nápoje vo vratných, opakovane používaných obaloch, napr. vratných sklenených fľašiach.
- Informujme o pozitívach zálohovania obalov svojich priateľov
- Pamätajme - len triediť nestačí. Všade vo svete uznávaná hierarchia riešenia odpadov znie:

1. Znižuj vznik odpadov

2. Opätovne používaj

3. Až potom recykluj

V prvom rade vždy premýšľajme ako predísť vzniku odpadu, najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne. Už pri nákupe premýšľajme koľko odpadu si prinesieme domov. Uprednostňujme racionálne balené alebo nebalené výrobky, vratné obaly.

Priatel'ia Zeme - SPZ ...

... sú občianska nezisková organizácia chrániaca životné prostredie

... od roku 1996 úspešne pracujú na zastavovaní ekologicky škodlivých činností a presadzujú konštruktívne riešenia v prospech života na Zemi

... sa dlhodobo a koncepcne zameriavajú hlavne na riešenie problematiky odpadov a toxického znečistenia

... sú členom asociácie Priatel'ia Zeme - Slovensko, ktorá je slovenským zástupcom najväčšej medzinárodnej siete environmentálnych organizácií Friends of the Earth International, so zastúpením v 71 krajinách sveta

... sú nezávislí na akejkolvek vláde, strane, politických či skupinových záujmoch

... neprijímajú prostriedky od spoločností devastujúcich životné prostredie alebo štátu. Nezávislosť si môžu zachovať len vďaka podpore verejnosti, ktorej záleží na zdravom životnom prostredí a budúcnosti.

Pomôcť môžete aj Vy:

staňte sa členom Priateľov Zeme - SPZ, podporte aktivity Priateľov Zeme - SPZ finančne alebo venovaním 2 % z Vašich daní, zapojte sa aktívne do našej činnosti.

Kontaktujte nás, ak máte záujem o viac informácií,
alebo navštívte našu internetovú stránku: www.priateliazeme.sk/spz

Chcem sa stať podporovateľom Priateľ'ov Zeme - SPZ

Podporil som činnosť:

Trvalým mesačným príkazom z bankového účtu

40 Sk 50 Sk 100 Sk viac

Jednorazovým príspevkom

300 Sk 400 Sk 200 Sk
(kolektív) (študent, dôchodca)

Meno:

Adresa:

E-mail:

Príspevky zasielajte na č. účtu: 4350054728 / 3100.

Návratku zašlite na vedľa uvedenú adresu
Priateľov Zeme - SPZ.



**Priatel'ia
Zeme
SPZ**

P. O. BOX H - 39, 040 01 Košice
Kancelária: Alžbetina 53, Košice
Tel./fax: 055 / 677 1 677
E-mail: spz@priateliazeme.sk
www.priateliazeme.sk/spz
č.ú.: 4350054728/3100

Priatel'ia Zeme - SPZ pôsobili do februára 2005
pod názvom Spoločnosť priateľov Zeme.



Vytlačené na 100 % recyklovanom papieri.



**Priatel'ia
Zeme
SPZ**



**Zálohované obaly...
...takmer žiadne odpady**

Množstvo odpadov a poplatkov za ich zneškodňovanie neustále narastá. Jeden z dôvodov je rozšírenie jednorazových nápojových obalov na úkor vratných, opakovane používaných. Väčšina jednorazových obalov je vyhadzovaná na skládky odpadov, či do prírody, na ulice, čo poškodzuje životné prostredie. Ako najúčinnšie riešenie pre tieto problémy sa vo svete osvedčilo ich zálohovanie pre recykláciu.

1 Najúčinnjší spôsob zberu je zálohovanie - vyzbiera viac obalov ako iné systémy.

Triedený zber prostredníctvom "farebných kontajnerov, vriec" ich vyzbiera a recykluje zväčša 10 - 50%, pričom zálohovaním vyzbierame 80 - 95% obalov. Zberné dvory vyzbierajú ešte menej, zväčša 10 - 30%. Ak by sme na Slovensku nezavedli zálohovanie jednorazových nápojových obalov a ostali iba u triedeného zberu, naše životné prostredie bude znečisťovať viac odpadov z týchto obalov.

Ak by sme na Slovensku zaviedli zálohovanie len pre jednorazové nápojové PET obaly s cieľom ich 80 % -nej recyklácie, znížime množstvo odpadov o 5 600 - 8 000 ton ročne (o 130 - 200 miliónov kusov odpadových fliaš). Ak by sa pridalo zálohovanie aj jednorazových sklenených nápojových fliaš (a cieľ 80% recyklácie z ich celkového množstva), znížili by sme množstvo odpadov v SR ročne o 34 000 - 37 000 ton (230 - 300 mil. ks).

Vzťahnutie zálohovania aj na nápojové plechovky by znížilo množstvo odpadov ešte výraznejšie. Pre Slovensko to bude znamenať veľký prínos pre životné prostredie - 1 nepostavenú skládku odpadov každých 10 -15 rokov.

2 Zálohovanie zníži množstvo nelegálne vyhodených odpadov v prírode, na uliciach.

Podľa štúdie Technickej univerzity vo Zvolene až 38 % objemu nezákonne pohodených odpadkov v prostredí sú nápojové obaly. Nápoje sa často konzumujú mimo domova a bez finančnej motivácie ich nezodpovední občania vyhadzujú na nelegálne skládky. Práve záloha je motivácia pre vrátenie obalu späť do obchodu namiesto znečisťovania prírody. Zálohovanie zníži znečistenie životného prostredia pohodenými odpadkami na uliciach a v prírode viac ako o 1/3.

3 Zálohovanie jednorazových nápojových obalov podporí vratné, opakovane používané obaly, ktoré sú lacnejšie pre spotrebiteľov a šetrnejšie k životnému prostrediu ako obaly na jedno použitie.

4 Vďaka zálohovaniu sa znížia náklady obcí a miest na odpadové hospodárstvo.

Ekonomická štúdia v Českej republike preukázala, že obce by ušetrili až 14 % nákladov na odpadové hospodárstvo.

5 Zálohovanie je ekonomicky primerané opatrenie s vysokým prínosom pre životné prostredie.

Švédsko zálohuje jednorazové nápojové PET obaly, plechovky a zároveň rozvíja

triedený zber ostatných obalov. Koncom 90-tych rokov dosahovalo mieru recyklácie o cca 1/3 vyššiu ako Francúzsko. To nezalohuje obaly, len podporuje ich triedený zber v obciach. Náklady Švédska pritom boli iba o 1/3 vyššie ako Francúzska, ale omnoho nižšie ako Nemecka, ktoré ešte v tom čase nevyužívalo zálohovanie. (vid' tab. 1) V USA 10 zálohujúcich štátov zbieralo a recyklovalo 490 obalov na osobu za nákladov 1,53 centov, kdežto ostatných 40 nezalohujúcich štátov vyzbieralo a recyklovalo len 191 obalov za nákladov 1,24 centov. Za iba minimálne vyššie náklady zbieralo a recyklovalo 10 štátov vďaka zálohovaniu 2 a pol násobne viac týchto odpadov. (vid' tab. 2)

6 Zálohovanie jednorazových nápojových obalov sa vhodne dopĺňa s triedeným zberom odpadov a zvyšuje celkovú mieru recyklácie odpadov.

V štátoch zálohujúcich jednorazové nápojové obaly dosahujú vyššiu mieru recyklácie obalov než v štátoch bez zálohovania, len s triedeným zberom (vid' Švédsko v tab. 1). V U.S.A. v r. 1999 zálohovalo jednorazové obaly nápojov 10 štátov, ktoré tvorili len 29% populácie USA. Tie recyklovali až 40 miliárd nápojových obalov oproti 38 miliárdam nápojových obalov z ostatných 40 štátov,

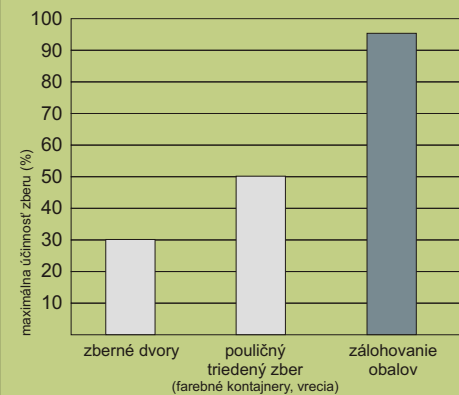
ktoré nezalohujú jednorazové nápojové obaly a tvoria 71% populácie. V štátoch zálohujúcich nápojové obaly sa do triedeného zberu odpadov zapája o cca 1/3 viac ľudí než v štátoch bez zálohovania.

Jednorazové nápojové obaly zálohuje vo Švédsku, Fínsku, Dánsku, Nórsku, Nemecku, Islande, v 11 štátoch USA, 8 kanadských provinciách, Južnej Austrálii...

Ako to funguje ?

Zálohovanie jednorazových nápojových obalov funguje z pohľadu spotrebiteľov rovnako ako sme niekoľko desaťročí navracali vratné sklenené fľaše od piva, minerálnych vôd, malinoviek. Pri nákupe zaplatíme za obal zálohu, ktorú nám pri vrátení vyplatia naspäť. Výkup fliaš sa realizuje manuálne - prostredníctvom zamestnanca obchodu alebo cez automat (vo väčších nákupných centrách). V štátoch zálohujúcich jednorazové obaly výrobcovia nápojov a obchod sami pripravili a realizujú niektoré zlepšenia pre finančne a technicky efektívny systém - napr. vytvorili organizáciu, ktorá vyrovnáva obchodom rozdiely medzi predanými zálohovanými obalmi a vyplatenými zálohami, zabezpečuje ich odvoz až po recykláciu... (vid' tab. 2)

Graf 1 - Maximálna účinnosť rôznych systémov zberu



Tabuľka 1 - Porovnanie nákladov rôznych systémov zberu obalov v EU

Ukazovateľ / krajina	Francúzsko (triedený zber bez zálohovania)	Nemecko (zber obalov oddelený od zberu komunálneho odpadu, v dobe ešte bez zálohovania)	Švédsko (triedený zber doplnený o zálohovanie jednorazových nápojových obalov z PET a plechoviek)
Náklady systému na obyvateľa	4,5 EURO	25 EURO	6,2 EURO
Miera recyklácie (v %)	35% (1997) 52%* (1999)	63% (1997) 90%* (1999)	58% (1997) 75%* (1999)

Zdroje:

Management systems for packaging waste - Pricewaterhouse Coopers 1998, pre ERRA; údaje označené * - priem. zdr. Slicpen

Tabuľka 2 - Zníženie znečistenia životného prostredia pohodenými odpadmi na uliciach, v prírode, v štátoch USA vďaka zálohovaniu.

Štát	Zníženie množstva pohodených odpadov z obalov nápojov po zavedení zálohového systému o [%]	Celkové zníženie množstva nezákonne pohodených odpadov po zavedení zálohovania o [%]
New York	70-80	-
Oregon	83	47
Vermont	76	35
Massachusetts	-	30-35
Michigan	80	38
Iowa	77	38
Connecticut	50-85	19
Maine	69-77	35-65

Foto 1: Rekreačná oblasť Teplý vrch, Priateľia Zeme - SPZ

Foto 2: Vodná nádrž Ružín, Priateľia Zeme - SPZ